

ΔΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΝ ΒΛΑΤΣΗ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Πρῶτ' πρῶτ' μιὰ 'μέρα 'μπροστὰ ἀπ' τὴν ἐορτὴ εἰς τὰς 23 τοῦ 'Ιουνίου, πλῆθος παιδιὰ καὶ κορίτσια τρέχουν 'ς ταῖς ῥαχούλαις καὶ μαζεύουν λουλούδια, τραγουδῶντας καὶ χορεύοντας' περισσότερα ὅμως μαζεύουν ἀπὸ ἓνα λουλούδι ἄσπρο, ποῦ το λένε «'Αγιαννη».

Ἄμα φθάσῃ τὸ μεσημέρι, γυρίζουν 'πίσω τρέχοντας καὶ πηδῶντας μὲ τὰ παρδαλὰ λουλούδια 'ς τὰ χέρια. Καὶ κάθε παιδί, ἢ κορίτσι (ἐως δέκα χρόνων) τὰ πηγαίνει τὰ λουλούδια 'ς τὸν ἀρχηγὸ ποῦ εἶνε 'ς τὸ μαχαλᾶ τους, δηλαδὴ καθὼς λέγουν, 'ς τὴν Νεράϊδα τοῦ μαχαλᾶ. Αὐτὴν τὴν Νεράϊδα, ἢ ὅποια εἶνε τὸ εὐμορφότερο κορίτσι τοῦ μαχαλᾶ, τῆς περισσότεραις ὅμως φορές τὸ πλουσιώτερο, μαζεύονται καὶ τὴν ἐκλέγουν σὰν ἀρχηγὸ καὶ πρόεδρο τὰ μεγαλύτερα κορίτσια προτοῦ νὰ φθάσουν ἢ 'μέραις τῆς ἐορτῆς' καὶ αὐτὸ τὸ κάμνουν εἰς ὅλους τοὺς μαχαλάδες.

Ἡ Νεράϊδα τοῦ μαχαλᾶ πρέπει νὰ εἶνε πάντοτε 15 ὡς 20 χρόνων' αὐτὴ εἶνε ποῦ θὰ κάμῃ καὶ τὸν λεγόμενον Ἀγιάννη. Δηλαδὴ παίρνει μιὰ καλὴ γλάστρα, καὶ μέσα 'ς αὐτὴν βάζει εὐμορφα εὐμορφα τὰ λουλούδια. Ἀφ' οὗ δε τελειώσουν αὐτὴν τὴν τελετὴν μὲ τὰ τραγούδια, ἢ ὅποια βαστᾷ πάνω κάτω δυὸ ὥρας, κάθε κορίτσι πηγαίνει 'ς τὸ σπίτι καὶ στολίζεται' καὶ τὰ παιδιὰ μασκαρώνονται ὅσο

πλέον παράξενα μπορεῖ καθένα. Τὸ βράδυ, ἅμα βασιλεύσῃ ὁ ἥλιος, ἀρχίζουν παιδιὰ καὶ κορίτσια νὰ μαζεύωνται μὲ ταῖς μητέραις των 'ς τὸν Ἀγιάννη, δηλαδὴ 'ς τὸ σπίτι τοῦ ἀρχηγοῦ. Ἄμα μαζευθοῦν ὅλοι, κινεῖν μὲ μεγάλη πομπὴ καὶ παράταξι' 'μπροστὰ κρατεῖ τὸν Ἀγιάννη ἓνα παιδί, ἢ καμμιά περασμένη γυναῖκα, ἔπειτα πηγαίνει 'μπροστὰ ἀπὸ ὅλα τὰ κορίτσια ἢ Νεράϊδα. Ὑπερὰ ἢ ὑφαις, κατόπι ἢ ἄλλαις ἢ γυναῖκες καὶ ὀλίγον μακρύτερα ἀκολουθοῦν τὰ παιδιὰ μασκαρωμένα. Ἄμα βγαίῃ ἢ συνοδεία αὐτὴ ἀπ' τὸ σπίτι, ἀρχίζει νὰ τραγουδῇ τὸ τραγούδι τοῦ Ἀγιάννη' καὶ αὐτὸ γίνεται εἰς κάθε μαχαλᾶ. Πολὺ λυποῦμαι ποῦ ἐλησμένησα τὸ τραγούδι τοῦ Ἀγιάννη καὶ δὲν θυμοῦμαι παρὰ μόνον τὴν πρώτην στrophήν, ἢ ὅποια λέγει:

Ἄγιε Γιάννη μου, σταυροθότανε,
ποῖς σ' ἐφίλησε κ' ἐμαράγκισες...

Ἔτσι λοιπὸν τραγουδῶντας πηγαίνουν 'ς τὴ βρύσι τοῦ μαχαλᾶ, ὅπου βρέχουν τὸν Ἀγιάννη, χωρὶς νὰ παύσουν τὸ « Ἄγιε Γιάννη μου ». Ἀφ' οὗ τὸν βρέξουν, κινεῖν πάλι μὲ τὴν ἴδια ποράταξι' καὶ πηγαίνουν πρὸς τὸ σπίτι τῆς Νεράϊδας, κι' ἀπὸ 'κεῖ ἀφ' οὗ καλονυκτισθοῦν πηγαίνουν τὸ καθένα 'ς 'σπίτια των' ἔχουν ὅμως κατὰ νοῦν πρῶτ' πρῶτ' τὴν ἄλλην ἡμέραν νὰ σηκωθοῦν γιὰ νὰ βρέξουν πάλι τὸν Ἀγιάννη.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΣΔΡΑΒΕΛΗΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

ΤΟ ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΔΕΣ ΔΕΝΔΡΟΝ ΟΥΠΑΣ

Τὸ φοβερὸν τοῦτο δένδρον τῆς Μαλαϊσίας τὸ ἀποστάνον θανάσιμον δηλητήριο περιγράφεται ὑπὸ δαυνοῦ φυσιοδίφου, ὡς ἑξῆς :

«Ὁμολογῶ ὅτι ἐπὶ πολὺ ἀμφέβαλλον περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ δένδρου τούτου, περὶ οὗ τοσαῦτα διηγοῦντο παράδοξα, καὶ ἐπεθύμουν ὅπως ἰδίως ὁμμασι ἴδω αὐτό.

«Ὅτε διέμενον ἐν Βαταβία τῆς Ἰάβας ὡς χειρουργὸς ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ἐταιρίας τῶν Ἰνδιῶν, ἔτυχον τῆς εὐκαιρίας νὰ εὐχαριστήσω τὴν περιέργειάν μου, καὶ ἀπῆλθον φέρων διαβατήριον τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ. Ὡσαύτως μοι ἐδόθη συστατικὴ ἐπιστολὴ ἱερέως τινος μαλαϊσίου πρὸς τινὰ συνάδελφον αὐτοῦ διαμένοντα τέσσαρας λεύγας μακρὰν τῆς κοιλάδος ἐν ἣ ἐγείρεται τὸ Βοῆμ Οὐπάς. Δὲν δύναται τις νὰ κατοικήσῃ ἐγγύτερον τῆς δηλητηριώδους ταύτης περιοχῆς.

«Ἀπέχει 27 λεύγας τῆς Βαταβίας, καίται δ' ἐν μέσῳ λόφων καὶ ὀρέων. Πᾶν τὸ περὶ τὸ δηλητηριώδες τοῦτο φυτὸν, μέχρις ἀποστάσεως 10 ὡς 12 μιλίων, κατεστράφη. Δὲν βλέπει τις οὔτε δένδρον, οὔτε δεινδρίον, οὔτε θλαστὸν χόρτου. Ἐπὶ τινος λόφου ἔκειτο ὁ οἶκος τοῦ ἱερέως πρὸς ὃν ἤμην συστημένος, καὶ ὅστις εἶνε ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ αὐτοκράτορος. Πρὸς αὐτὸν φέρονται οἱ κατὰδικοι οἱ μέλλοντες νὰ υποστῶσι ἐπικινδύνον τινὰ δοκιμασίαν. Ὁ ἱερεὺς οὗτος δίδει αὐτοῖς τὰς τελευταίας ὁδηγίας.

«Ὁ εἰς θάνατον καταδικαζόμενος, δύναται νὰ διαφύγῃ τὴν μάχαιραν τοῦ δημίου, καὶ νὰ τύχῃ χάριτος, ἐὰν κατέλθῃ εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Οὐπάς, καὶ φέρῃ δόσιν τινα τοῦ δηλητηρίου.

«Πάντες σχεδὸν οἱ καταδεδινασμένοι πειρῶνται τὴν ἐπικινδύνον ταύτην δοκιμασίαν. Ἀρκενοῦνται παρὰ τῷ ἱερεῖ, ὅστις ὑποδεικνύει αὐτοῖς τὴν ὁδὸν ἣν ὀφείλουσι ν' ἀκολουθήσωσι, καὶ τὰς προφυλάξεις ἃς δεόν νὰ λάβωσι. Ταυτοχρόνως ὅμως ὑποχρεοῖ αὐτοὺς νὰ τακτοποιήσωσι τὰς ὑποθέσεις των καὶ προσευχηθῶσι ὡς εἰ ἐμελλον ν' ἀποθάνωσι.

«Καὶ τοιοῦτον εἶνε, πράγματι, τὸ πιθανότερον τῆς ἐπιχειρήσεως των ταύτης ἀποτελεσμα, διότι ὡς μοι εἶπε, ἐκ τῶν 700 κατοίκων τῶν ἐντὸς τριακονταετίας πρὸς αὐτὸν προσελθόντων, 20 μόνον ἐπανήλθον.

«Παρειρέθη ἐν τὴν ἀναχώρησίν τινων ἐξ αὐτῶν, εἶδον δ' ἓνα ἐκ τῶν ἐπανελθόντων ἐκ τῆς φοβερᾶς ταύτης ἐκδρομῆς, ὅστις μοι εἶπε ὅτι τὸ Οὐπάς ὕψουτο παρὰ τὰς ὄχθας βύακας τινος, ἐπὶ ἐδάφους ἀγόνου, ἀμμουδούς, χρώματος φαιοῦ πλήρους ἐκ πτωμάτων.

«Τὸ δηλητήριο εἶνε εἶδος κόμμιος εὐρισκομένου μεταξὺ τοῦ φλοιοῦ καὶ τοῦ στελέχους τοῦ δένδρου.

«Ἠρώτησα τὸν μαλῆσιον ἱερέα ὅστις μ' ἐφίλοξενε περὶ τῆς καταγωγῆς καὶ τῆς φύσεως τοῦ δένδρου τούτου. Κατὰ τινὰ τῶν ἀρχαίων μουσουλμανικῶν μας παραδόσεων, εἶπεν, ἔξων ἄλλοτε ἐν τῇ κοιλάδι

ταύτη ἄνθρωποι παραδιδόμενοι εἰς ἀτίμους πράξεις. Ὁ Μωάμεθ, ὁ μέγας ἡμῶν προφήτης, ἐζήτησε παρὰ τοῦ θεοῦ τὴν τιμωρίαν αὐτῶν, ὁ δὲ θεὸς ἔφερε μέσῳ αὐτῶν τὸ οὐπὰς, οὗ αἱ ἀναθυμιάσεις φονεύουσι πᾶν τὸ περὶ αὐτό. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι οὐδὲν ζῶν, οὔτε μῦς οὔτε ἔντομον, δύναται νὰ ζήσῃ ἐγγὺς τοῦ κατηραμένου τούτου δένδρου. Καὶ αὐτὸ ἐστὶ τὸ πτηνὸν δὲν δύναται νὰ διέλθῃ ἄνωθεν αὐτοῦ ἀτιμωρητί.

Κατὰ τὴν ἐν Ἰάβα διαμονήν μου, προσθέτει ὁ ἐπιστήμων, ἐγενόμην μάρτυς τῆς φοβερᾶς ἐπενεργείας τοῦ οὐπὰς. Τετρακόσιαι οἰκογένειαι κατηγορηθεῖσαι ἐν ἔτει 1775 ὡς μέλλουσαι νὰ στασιάσωσι, κατεδικάσθησαν εἰς ἐξορίαν ὑπὸ τοῦ μαλεσίου ἄρχοντος.

« Ἄνευ στηρίγματος, ἄνευ ἀσύλου, ἄνευ μέσων, οἱ δυστυχεῖς οὗτοι ἔτυχον τῆς ἀδείας παρὰ τοῦ σουλτάνου τῆς Ἰάβας ν' ἀποκατασταθῶσι εἰς τὰς ἀγόνους ἐρήμους τὰς περὶ τῆς κοιλάδος τῶν οὐπὰς. Εἰ καὶ ἡ ἀπόστασις ἡ χωρίζουσα τοὺς δυστυχεῖς ἀποίκους ἀπὸ τοῦ δένδρου ἦτο μεγάλη, ἔλαβον δὲ καὶ πάσας τὰς προφυλάξεις ὅπως ἐλαττώσωσι τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ, τὸ ἥμισυ τούτων ἀπώλετο ἐντὸς ἐβδομάδων. Οἱ ἐπιζήσαντες ἐζήτησαν χάριν παρὰ τοῦ ἀνακτοῦ αὐτῶν. Εἶδον τινες τῶν προγεγραμμένων τούτων, ὠχρὰς, ἀδυνάτου καὶ ἐφ' ὧν ἐπεφαίνοντο εὐκόλως, τὰ ἔγνη τοῦ δηλητηριασμοῦ.

« Εἶδον ἐν Ἰάβα τὴν ἄμεσον ἐπενεργείαν τοῦ οὐπὰς. Δεκατρεῖς γυναῖκες καταδικασθεῖσαι εἰς θάνατον προσεδέθησαν εἰς δεκατρεῖς πασσάλους. Τρεῖς μουσουλμάνοι προσελθόντες ἀπήνουναν θρησκευτικούς τινες λόγους, εἶτα, εἰς σημεῖον δεθῆν ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ, προσέβη ὁ δήμιος κρατῶν ἀνὰ χεῖρας εἰδὸς τι νυστερίου, δι' οὗ ἐπληξῆ τὸ στήθος ἐκάστης τῶν καταδικασμένων γυναικῶν. Εἰς δύο λεπτά ἐπεράτωσε τὸ ἔργον αὐτοῦ· μετὰ πέντε λεπτά, αἱ ἀτυχεῖς ἔτρεμον, μετὰ τέταρτον δὲ ἦσαν νεκραί.

Μετὰ κόπου κατώρθωσα νὰ προμηθευθῶ σταγόνας τινὰς τοῦ κόμμιος τοῦ οὐπὰς, ὅπως ἴδω τὴν ἐπενεργείαν αὐτοῦ ἐπὶ τινῶν ζώων. Διὰ νυστερίου ἐμβαπτισθέντος εἰς τὸ κόμμι τοῦτο, ἐπληξᾷ τρεῖς κύνας, μίαν γαλῆν καὶ ἐν ὀρνίθιον. Μετὰ τρία λεπτά, τὰ ζῶα περιήρχοντο τὸ θωμάτιον τρέχοντα καὶ φωνάζοντα, εἶτα δὲ καταπεσόντα ἐξέπνευσαν.

« Ἐπείσθη ὅτι τὸ οὐπὰς εἶνε ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων δηλητηρίων τοῦ φυτικού βασιλείου, τὴν δύναμιν δι' αὐτοῦ ἐγνώρισαν οἱ Ὀλλανδοὶ ὅτε συνεπλάκησαν μετὰ τῶν αὐτοχθόνων τῆς Ἰάβας. Πάντες οἱ εὐποροὶ μαλέσιοι προμηθεύονται κόμμι τοῦ οὐπὰς ὅπως καταστήσωσι δηλητηριώδη τὰ ἐγχειρίδια καὶ τὰ ξίφη των· ἐν καιρῷ δὲ πολέμου, οἱ Μαλέσιοι δηλητηριάζουσιν διὰ τοῦ οὐπὰς τὰς κρήνας καὶ τοὺς ρύακας.

(Xavier Marmier.)

ΔΡΥΩΨ

ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

* Ἀπλουστάτη κρυπτογραφικὴ μέθοδος.

Ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπενόησαν ἐσχάτως ἀπλούστατον καὶ πρόχειρον κρυπτογραφικὸν τρόπον.

Δὲν εἶνε χρεια κρυπτογραφικοῦ λεξικοῦ οὐδὲ συνθηματικοῦ ἀλφαβήτου οἰουδήποτε μεταξὺ τῶν ἀνταποκρινομένων· ὁ προσδιορισμὸς καὶ ἡ ἀπομονομένουτις ἐνὸς ἀριθμοῦ ἀρκεῖ. Ὁ ἀ γείνωμεν καταληπτότεροι διὰ παραδείγματος:

ὑποθέσατε ὅτι ὁ προσδιορισθεὶς ἀριθμὸς εἶνε 253, καὶ ὅτι πρόκειται νὰ ἐπιστεῖλωμεν κρυπτογραφικῶς τὸ ἔξης:

« Τῶν καρπῶν ἡ συγκομιδὴ προμηνύεται ἄφθονος ».

Ὁ ἀριθμὸς 253 νὰ γραφῇ ἐπανειληγμένως καὶ κατὰ σειρὰν ὑπὸ τ' ἄνωτέρω:

τῶν καρπῶν ἡ συγκομιδὴ προμηνύεται ἄφθονος
253 253253 2 532532532 53253253253 2532532

Ἐκαστον τῶν γραμμάτων τούτων ν' ἀντικατασταθῇ διὰ τοῦ εὐρισκόμενου κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν τόσα γράμματα κατόπιν ὅσα δεικνύει ὁ ὑπὸ ἑκαστον γράμμα ἀριθμὸς. Ἰσομένων τρέπεται τῆς πρώτης λέξεως τῶν τὸ τ εἰς φ εὐρισκόμενον 2 γράμματα κατόπιν τοῦ τ
» ω » ε » 5 » ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ α
» ν » π » 3 » κατόπιν τοῦ ν

Τρεπομένων κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὅλων τῶν γραμμάτων τῆς φράσεως ἔχομεν:

φεπ μζυσεπ ι ψφεσῆξει φυρρηοαφζμ γθλρσσυ.

Εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἐπιστελλόντος εἶνε νὰ γράφῃ τὰς τρεπομένας λέξεις, ὡς ἔχουσιν ἐν τῇ ἀρχικῇ προτάσει χωριστὰ ἢ κατὰ συνέχειαν τὰ γράμματα.

Ὁ λαμβάνων τὸ κρυπτογράφημα γράφει τοὺς αὐτοὺς ἀριθμοὺς ὑπὸ τὰ γράμματα, καὶ πράττων τὸ ἀντίθετον, ὡς πρὸς τὴν τάξιν αὐτῶν, ἥτοι ἀντικαθιστῶν ἑκαστον γράμμα διὰ τοῦ προηγούμενου ἐν τῇ ἀλφαβητικῇ σειρᾷ

κατὰ τόσα γράμματα, ὅσα δεικνύει ὁ ὑπ' αὐτὸ ἀριθμὸς, ἐπαναφέρει τὸ κρυπτογράφημα εἰς τὴν ἀρχικὴν, τοῦ κατὰστασιν. Ἡτοι

φεπ μζυσεπ ι ψφεσῆξει φυρρηοαφζμ γθλρσσυ
253 253253 2 532532532 53253253253 2532532

Ὅθεν τρέπονται:

τὸ φ εἰς τ εὐρισκόμενον 2 γράμματα πρὸ τοῦ φ
» ε » ω » 5 » » ε
» π » ν » 3 » » π

Ἄξιον προσοχῆς εἶνε ὅτι τὰ δύο ψ τῆς τετάρτης λέξεως ἀντικαθιστῶσιν ὅχι τὸ αὐτὸ γράμμα ἀλλὰ τὰ σ καὶ υ, καὶ τὰ δύο ξ τῆς αὐτῆς λέξεως τὰ γράμματα μ καὶ ι. Τὸ αὐτὸ παρατηροῦμεν καὶ εἰς τὰς λοιπὰς λέξεις.

Δι' ἑκαστον ἀνταποκριτὴν ἔχομεν καὶ ἰδιαιτερον ἀριθμὸν, καὶ τοῦτον πάλιν μεταβάλλομεν κατὰ καιροῦς, ἐὰν θέλωμεν.

Πρὸς ἐντελῇ καθησύχασιν ἡμῶν ὑπάρχει καὶ ἄλλος τρόπος παρέχων ὅμως ὀλιγωτέραν κατὰ τι εὐκολίαν. Ἐκτὸς τοῦ πρώτου ἀριθμοῦ προσδιορίζομεν καὶ δεύτερον, τὸν ὅποιον μεταλλάσσομεν κατὰ πᾶσαν τρίτην λέξιν ἢ ὅπως ἄλλως συμφωνήσωμεν.

Καὶ ὁ ὑπομονητικώτατος λογιστὴς θὰ παραδεχθῇ ὅτι εἶνε ματαιοπονία νὰ παρατάξῃ ὅλους τοὺς συνδυασμοὺς τῶν ἀριθμητικῶν χαρακτήρων διὰ νὰ εὕρῃ τὸν συνθηματικὸν ἀριθμὸν, κατὰ μείζονα δὲ λόγον ἐὰν ὑπάρχῃ καὶ δεύτερος.

Ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ χρῆσις τῆς μεθόδου ταύτης εἶνε κοινοτάτη, καθὼς καὶ παντοῦ ὅπου ἔγεινε γνωστὴ. Εἰς τὰ ἐπιστολικά δελτάρια δυνάμεθα νὰ ἐμπιστευώμεθα τοῦ λοιποῦ τὸ μυστικὸν μας ὡς μᾶλλον ἐχέμεθα πολλῶν ἐπιστολῶν ἐπὶ συστάσει.

Ἀργυστόλιον.

· X ·